

Zelená cesta pro život

*18 let environmentálního vzdělávání,
výchovy a osvěty ve Zlínském kraji*

Obsah

1. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) ve Zlínském kraji	5
1.1 Prioritní oblasti EVVO ve Zlínském kraji	7
• Kvalitní vzdělávací a výukové programy	
• Zázemí a infrastruktura pro EVVO, metodiky a pomůcky	
• Lidské zdroje pro realizaci EVVO, Vzdělávací programy pro učitele a pro dospělé	
• Motivační a osvětové aktivity, propagace EVVO, příklady dobré praxe	
• Kvalitní koordinace, komunikace, informovanost a spolupráce	
• Environmentální poradenství	
1.2 Nositelé a poskytovatelé EVVO ve Zlínském kraji	29
• Školy a školská zařízení	
• Neziskové organizace a další vzdělávací subjekty	
2. Okénko do historie EVVO ve Zlínském kraji	47
3. Významné projekty a programy	53
4. Udělování Ceny za přínos k rozvoji EVVO ve Zlínském kraji	59

1

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta ve Zlínském kraji

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)

má ve Zlínském kraji mnohaletou tradici. Její doložitelné kořeny najdeme v 70. letech minulého století. Systematicky je naplňována od roku 2002, kdy byla zpracována první Koncepce EVVO ve Zlínském kraji.

Dokument poskytl důležitý základ pro koordinovaný rozvoj EVVO v kraji. Koncepce byla průběžně rozpracována do tzv. akčních plánů, které blíže specifikovaly plnění jednotlivých opatření formou konkrétních aktivit a programů na období dvou až tří let.

Nová **Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Zlínského kraje pro období 2014–2022** byla vypracována a přijata v roce 2014. Významná je zejména z hlediska systematického a dlouhodobého působení na obyvatele Zlínského kraje prostřednictvím činností, které jsou důležité jako prevence poškozování životního prostředí i jeho ochrany a ochrany zdraví obyvatel. Zároveň je důležitou součástí systému přispívajícího ke zvýšení informovanosti, znalostí a dovedností obyvatel kraje jednat ve prospěch svého okolí a mít pozitivní vztah k životnímu prostředí jako celku.

VIZE PRO ÚZEMÍ ZLÍNSKÉHO KRAJE:

Nejpozději v roce 2022 mají obyvatelé Zlínského kraje informace, znalosti, postoje a dovednosti potřebné pro environmentálně odpovědné jednání v souladu s principy udržitelného rozvoje.

Koncepce zahrnuje část analytickou, popisující výchozí stav environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území kraje, a část návrhovou, obsahující návrh rozvoje systému EVVO podle prioritních oblastí:

- Prioritní oblast 1: **Kvalitní vzdělávací a výukové programy**
- Prioritní oblast 2: **Dostupné zázemí a infrastruktura pro EVVO, metodiky a pomůcky**
- Prioritní oblast 3: **Stabilní a kvalitní lidské zdroje pro realizaci EVVO**
- Prioritní oblast 4: **Motivační a osvětové aktivity, propagace EVVO a příklady dobré praxe**
- Prioritní oblast 5: **Kvalitní koordinace, komunikace, informovanost a spolupráce partnerů v kraji**
- Prioritní oblast 6: **Environmentální poradenství**

Dotčenými odbory Krajského úřadu Zlínského kraje pro oblast EVVO jsou Odbor životního prostředí a zemědělství a Odbor školství, mládeže a sportu. Oba odbory spolupracují na plnění úkolů koncepce prostřednictvím pověřených pracovníků.

Environmentální vzdělávání ve Zlínském kraji realizují školy a školská zařízení, zejména střediska volného času, střediska ekologické výchovy, neziskové organizace, muzea, zoologická zahrada, vzdělávací instituce (muzea, hvězdárny, knihovny).

V roce 2017 proběhlo **Mapování EVVO ve Zlínském kraji** za rok 2016. Předchozí mapování a průzkumy jsou datovány v letech 2004, 2007, 2008 a 2009, www.liska-evvo.cz/doc/pruzkumy

V roce 2007 byla vydána první publikace o EVVO ve Zlínském kraji s názvem Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta ve Zlínském kraji v roce 2007 a před ním, následovala publikace Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta ve Zlínském kraji v letech 2001–2011, www.liska-evvo.cz/doc/dokumenty-a-publikace Uvedené mapování, zprávy a publikace jsou základními informačními zdroji následujících textů.

Cílem environmentální výchovy je podnítit v dětech touhu poznávat okolní svět, zvyšovat spoluodpovědnost člověka za současný i příští stav přírody i společnosti, rozvíjet citlivost, vstřícnost a tvořivost k řešení problémů péče o přírodu i společnost.

Obecným cílem EVVO v České republice je rozvoj kompetencí potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, tj. jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí.

Environmentálně odpovědné jednání je chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání týkající se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí s využitím demokratických procesů a právních prostředků.

Státní program EVVO a EP na léta 2016–2025

1.1

Prioritní oblasti EVVO ve Zlínském kraji

KVALITNÍ VZDĚLÁVACÍ A VÝUKOVÉ PROGRAMY

Dnešní doba dětem předkládá především zprostředkované a vizuální informace. Environmentální výchova poskytuje dětem rozmanité podněty k rozvoji osobnosti, navíc v přirozeném prostředí. Pedagogové škol i lektori výukových programů usilují o vyvážený soulad vědomostí a prožitků, které vedou k rozvoji kompetencí potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, tj. jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí. Jako významný a nenahraditelný se jeví pobyt dětí v přírodě, ve školních zahradách, terénní výuka a prožitkové učení.

Systematická tvorba nabídky kvalitních programů a služeb EVVO odpovídající prioritám pro dané období. Zahrnuje:

- určení prioritních environmentálních témat z hlediska vzdělávání na krajské úrovni,
- koordinaci při získávání relevantních a validních dat o životním prostředí v kraji pro potřeby EVVO,
- realizaci kvalitních vzdělávacích, výukových a osvětových programů,
- získávání zpětné vazby a evaluaci vzdělávacích, výukových a osvětových programů,
- získávání příkladů dobré praxe ze zahraničních zdrojů a projektů.

Údaje z Mapování EVVO ve Zlínském kraji za rok 2016 uvádějí, že nejčastějšími **tématy výukových programů** pro děti mateřských a žáky základních škol jsou stromy, ptáci, rostliny a živočichové různých biotopů, voda, odpady, globální ekologické problémy, zdravá výživa, fair trade, regionální potraviny, zemědělství, tradice a řemesla. Témata jsou v souladu s prioritami a programy na území kraje i Česka. Organizace nabízí denní i pobytové výukové programy, převažuje výuka v terénu.

Střediska volného času připravila v roce 2016 celkem 322 výukových programů pro 7.272 dětí a žáků, z toho 74% programů bylo pro žáky základních škol, 21% pro děti MŠ.

(Údaje poskytlo 11 z 23 středisek volného času, tj. 47,8% dotazovaných.)

Neziskové organizace, střediska ekologické výchovy připravila v roce 2016 celkem 1.148 výukových programů pro 23.364 dětí a žáků, z toho 68% programů bylo pro žáky základních škol, 29% pro děti MŠ.

(Údaje poskytlo 15 z 20 subjektů, tj. 75% dotazovaných.)

Lektoři výukových programů mají možnost setkávání, vzájemné výměny zkušeností, vzdělávání i sdílení metodik a pomůcek v rámci konferencí, veletrhu, tematických projektů či seminářů a exkurzí, včetně zahraničních.

Součástí výuky je získávání zpětné vazby a evaluace programů ze strany pedagogů i lektorů či donátorů.

Ekologický výukový program (EVP)

je výchovně vzdělávací celek, který se zaměřuje na vybrané environmentální, přírodovědné nebo ochranné téma. Skládá se zejména z praktických a tvořivých činností, her, pokusů, objevování, zkoumání a pozorování přírody. Děti mohou uplatnit svou kreativitu, fantazii, rozvíjet své smyslové vnímání, kritické myšlení, komunikaci, práci ve skupině a přemýšlet v širších souvislostech. Probíhá zpravidla v terénu nebo v prostorách střediska ekologické výchovy či vzdělávací instituce.

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě-hravě o původu a zpracování potravin

V roce 2017 vytvořila LÍSKA a její členské organizace výukový program dle zadání Ministerstva zemědělství Z farmy na náš stůl, aneb zdravě – hravě o původu a zpracování potravin. Program zahrnuje deskovou simulační hru, jak si děti poradí se získáním potravin u babičky a dědy a praktickou přípravu zdravé svačinky (mletí vloček, příprava pomazánky, másla a smoothie). Hlavním cílem je pochopení zásad bezpečnosti potravin a zdravé výživy dle Pěti klíčů k bezpečnému stravování. V roce 2018 program pokračuje, vyškolení lektori ze 12 organizací odučí 110 výukových programů na území Zlínského a Jihomoravského kraje.

Projekt je financován z prostředků Ministerstva zemědělství, projekt č. 42/2018, www.liska-evvo.cz/doc/projekty-lisky

DOSTUPNÉ ZÁZEMÍ A INFRASTRUKTURA PRO EVVO, METODIKY A POMŮCKY

Zajištění kvalitního zázemí pro tvorbu a realizaci vzdělávacích programů, včetně definování základní (páteřní) infrastruktury pro EVVO, informačního, metodického a vzdělávacího místa pro EVVO a kvalitních informací. Zahrnuje:

- analýzu a vymezení páteřní infrastruktury pro minimální účinné pokrytí EVVO v kraji, včetně identifikace míst vhodných pro EVVO („bílá místa“),
- vytvoření metodické skupiny pro EVVO,
- poskytování, šíření a odkazy na aktuální metodické materiály a pomůcky pro EVVO, především pro školy,
- evidenci publikačních aktivit v oblasti EVVO v kraji.

Environmentální vzdělávání ve Zlínském kraji poskytují a realizují: školy a školská zařízení, zejména střediska volného času (11 z 23 dotazovaných), střediska ekologické výchovy, neziskové organizace, muzea, zoologická zahrada, vzdělávací instituce.

Činnost a programy probíhají ve školách, v odborných i venkovních učebnách a přírodních zahradách, v terénu, v zajímavých i chráněných územích, ve střediscích ekologické výchovy, ve specializovaných areálech a objektech. V posledních letech jsou velmi oblíbené exkurze na farmy či k regionálním výrobcům.

Potěšitelným údajem dle Mapování EVVO za rok 2016 je nárůst **přírodních zahrad** u mateřských a základních škol i středisek volného času. Školní zahradu či pozemek uvádí 120 škol (ze 174 odevzdaných dotazníků, osloveno bylo 711 subjektů, tj. 24,5% dotazovaných). V případě středisek volného času má zahradu či pozemek 5 organizací (z 11 dodaných dotazníků). Z neziskových organizací a středisek ekologické výchovy uvádí zahradu či pozemek 7 (z 15 dodaných dotazníků).

Budování zahrad bylo finančně podpořeno z krajských, státních i evropských dotací. Patrný je pozitivní dopad metodické a projektové pomoci při budování i využívání zahrad ze strany LÍSKY, Centra Veronika Hostětín (certifikace přírodních zahrad), místních akčních skupin a obcí.

Cesta k zahradní plaketě

Chcete získat plaketu Přírodní zahrada?

Co je potřeba splnit:

TŘI ZÁKLADNÍ KRITÉRIA

Musí být splněna všechna:

- nepoužívání umělých minerálních hnojiv,
- nepoužívání pesticidů, herbicidů a chemických postřiků,
- nepoužívání rašeliny k úpravě půdy.

PRVKY PŘÍRODNÍ ZAHRADY

Musí být dosaženo minimálně 5 bodů. Jeden bod u každého prvku znamená menší rozsah prvku, dva body větší rozsah:

- živý plot z divokých keřů,
- louka, prvky louky,
- ponechání divokých porostů,
- divoký koutek,
- mimořádná stanoviště (vlhká nebo suchá),
- listnaté stromy,
- květiny a kvetoucí trvalky.

Plaketou vyvěšenou na plotě dáváte najevo svoji filozofii a šíříte tak myšlenku trvale udržitelného zahradničení.

www.prirodnizahrady.com/prirodni-zahrada.html

OBHOSPODAŘOVÁNÍ A UŽITKOVÁ ZAHRADA

Musí být dosaženo minimálně 5 bodů. Jeden bod u každého prvku znamená menší rozsah prvku, dva body větší rozsah:

- kompost,
- ubytovací místa pro zvířecí pomocníky,
- využití dešťové vody,
- užívání k přírodě šetrných materiálů a postupů,
- mulčování,
- zeleninové záhony a bylinky,
- ovocná zahrada a bobulové keře,
- smíšená kultura/střídání plodin/zelené hnojení.

V roce 2016 vydala LÍSKA a její členské organizace na dvě desítky publikací, 7 metodických listů pro pedagogy, 10 listů skřítků Lískáčka, dvě čísla tematických novin Poctivě vyrobené, dvě desítky info listů, diář, informační a osvětové materiály, vč. katalogů a praktických návodů. Oblíbené jsou také rozmanité omalovánky, pexesa, domina. K některým tématům vznikají i kvalitní sady pomůcek.

LÍSKA pravidelně poskytuje a šíří vydané materiály, včetně materiálů z jiných krajů. Odkazy na aktuální metodické materiály a pomůcky pro EVVO jsou zveřejňovány v elektronické rozesílce LÍSKY, www.liska-evvo.cz/rozesilka a na webu www.liska-evvo.cz/doc/pomucky-publikace

Ediční činnost vykazuje 8 neziskových organizací.

Vydávané materiály jsou určeny dětem, pedagogům, odborné i široké veřejnosti. Řada z nich vychází s finančním příspěvkem Zlínského kraje v rámci programu na podporu ekologických aktivit.

Z 15 neziskových organizací má osm vlastní **knihovnu** (cca 33.605 svazků).

Knihovna LÍSKY plní do jisté míry i roli archivu EVVO v kraji, neboť shromažďuje závěrečné práce ze studií, sborníky konferencí, projektů apod.

Daří se také propojovat EVVO s dalšími tématy, například polytechnickým vzděláváním. LÍSKA, z.s. a VIS Bílé Karpaty Veselí nad Moravou s dalšími středisky ekologické výchovy v roce 2014–2015 realizovaly projekt Jak učit POLY a Jak funguje svět.

Pro školy se zájmem o EVVO existují podpůrné sítě i možnost získání tematického titulu:

- 43 mateřských škol v celostátní síti **Mrkvička**, www.pavucina-sev.cz/rubrika/71-PROGRAMY-MRKVICKA/index.htm,
- 36 základních škol v celostátní síti **MRKEV**, www.pavucina-sev.cz/rubrika/70-PROGRAMY-MRKEV/index.htm,
- 16 ZŠ s titulem **Ekoškola**, <https://ekoskola.cz/cz> a 4 MŠ s titulem Ekoškolky.
- titul **Škola pro udržitelný život** má 8 škol,
- titul **Fairtradová škola** 7 škol, www.fairtrade-cesko.cz/#!zapojte-se/fairtradove-skoly (v České republice je 38 fairtradových škol, pětina je ve Zlínském kraji),
- další školy mají označení **Světová škola, Skutečně zdravá škola** atd.

Aktivitu v oblasti EVVO vykazuje MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené Valašské Meziříčí a Dětský domov Kroměříž.

Školy se zapojují do soutěží, dlouhodobých projektů a osvětových kampaní:

Globe, Zlínská CO₂ liga, Poznej a chraň, Ekologická olympiáda středoškoláků, Eko-olympiáda základních škol, Jaloveček, Žákovská badatelská konference, Z lavic do přírody, Zlatý list, Zlatá včela, Vsetín proti chudobě, Ptáci – žijí tady s námi, Stromy a my, Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (fair trade), Přírodní zahrada, Měsíc školních zahrad, Učíme se venku, Recyklohraní, 72 hodin, Týden zdraví atd.

STABILNÍ A KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE PRO REALIZACI EVVO

Stabilizace počtu pracovníků v oblasti EVVO a jejich odborný růst. Zahrnuje:

- nastavení systému vzdělávání a rozvíjení kompetencí lektorů ekologických výukových programů,
- další vzdělávání pedagogických pracovníků v EVVO,
- spolupráci s vybranými vysokými školami týkající se výuky budoucích pedagogů, včetně zařazení pravidelné praxe studentů v institucích poskytujících EVVO,
- systematické a cílené aktivní zapojování dobrovolníků do aktivit EVVO formou vytváření atraktivních možností pro zapojení,
- rozvíjení a podporu aktivit směřujících k povzbuzení a motivaci pracovníků EVVO.

V oblasti EVVO ve Zlínském kraji pracuje několik desítek pedagogů, lektorů, poradců a expertů.

V dotazníkovém šetření uvádí střediska volného času 7 pracovníků pro EVVO (6,3 pracovního úvazku) a 6 dobrovolníků. Výukové programy zajišťuje 12 interních a 67 externích lektorů.

Neziskové organizace uvádějí pro oblast EVVO 34 pracovníků (25 úvazků = přepočtený počet pracovníků) a 218 dobrovolníků. Ve srovnání s údaji z roku 2007–2010, kdy byl přepočtený počet pracovníků uváděn v rozmezí 71–90 (rok 2009), je údaj z roku 2016 v rozsahu 25 na hranici udržitelnosti. Naopak počet dobrovolníků je v tomto srovnání dvojnásobný (rok 2008 – 111 dobrovolníků, rok 2016 – 218 dobrovolníků).

Neziskové organizace se potýkají s udržitelností svých týmů. Práce lektorů, poradců, metodiků, expertů i projektových manažerů je časově náročná, vyžaduje zkušenosti, odbornost a flexibilitu, ve většině případů však neodpovídá finančnímu hodnocení ani záruce stabilního úvazku, neboť závisí na projektech. Často pracují na zkrácený úvazek, nebo odcházejí za výdělkem do jiných organizací a vrací se jako dobrovolníci.

Některé školy mají pověřeného **školního koordinátora EVVO**, cca 95 z nich je proškoleno dle Standardu MŠMT (vyhl. č. 412/2006 Sb., specializační studium, 250 hod výuky).

V roce 2010–2012 proběhla první dvě studia školních koordinátorů, v roce 2016 třetí a září 2017 – červen 2018 čtvrté. Připravuje se další (od března 2019). Jedno specializační studium na území kraje zajistil v roce 2016 Klub ekologické výchovy Praha. V předchozích letech pedagogové vyjžděli na studia do okolních krajů (Olomoucký, Jihomoravský).

Specializační studia pro školní koordinátory EVVO

LÍSKA ve spolupráci s ALCEDEM – střediskem volného času Vsetín, Vzdělávacím a informačním střediskem Bílé Karpaty a UTB Zlín, fakultou technologickou, zajišťuje v regionu akreditované specializační studium pro školní koordinátory EVVO pro pedagogy MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

Jedná se o studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb.

Studium je vícemodulové, v rozsahu 250 vyučovacích hodin přímé výuky s využitím aktivních metod a forem, praktických cvičení, exkurzí a pomůcek. Je zakončeno závěrečnou zkouškou s obhajobou písemné závěrečné práce a předložením portofolia.

Dle Mapování EVVO uvádí pověřeného koordinátora EVVO 12 MŠ, 77 základních škol a 30 středních škol (celkem tedy 119 škol ze 174 odevzdaných dotazníků, tj. 68 %), proškolení ve specializačním studiu uvádí 57 škol (tj. 33 % dle odevzdaných dotazníků).

Školy dle Metodického pokynu MŠMT k zajištění EVVO zpracovávají **Školní program EVVO**, dokument uvedlo 123 škol (tj. 70 %).

Z ostatních škol a školských zařízení (dotazníkového šetření se zúčastnilo 11 subjektů) uvádí pověřeného koordinátora EVVO 4 z nich, 3 jsou proškolení a 3 subjekty mají zpracovaný Školní program EVVO.

Pověřeného pracovníka či koordinátora pro EVVO uvedlo 6 středisek volného času.

Školy, které mají pověřeného školního koordinátora EVVO, absolventa specializačních studií, naplňují EVVO dle vypracovaného Školního programu EVVO. Jejich činnost v oblasti EVVO je dlouhodobá a systematická. Zapojují se do soutěží, projektů a kampaní, budují školní zahrady, učí v terénu. Často jsou samy pořadateli různých soutěží a olympiád. Pořádají komunitní akce pro rodiče a veřejnost. Mají jasně stanovené cíle a odpovídající programy s dopadem na vztah dětí k přírodě.

Střediska volného času a neziskové organizace poskytují školám vzdělávací programy v oblasti **dalšího vzdělávání pedagogů (DVPP)** či **vzdělávání dospělých**, které zahrnuje jak vzdělávání veřejnosti, tak **vzdělávání a rozvíjení kompetencí lektorů ekologických výukových programů**.

V roce 2016 připravila LÍSKA a její členská organizace celkem 27 vzdělávacích akcí pro 404 pedagogů, z toho 14 akreditovaných vzdělávacích akcí pro pedagogy, za účasti 370 osob, a 94 vzdělávacích akcí pro dospělé, za účasti 1.579 osob. Střediska volného času připravila 2 vzdělávací akce pro pedagogy (31 osob) a 4 vzdělávací akce pro dospělé (43 účastníků).

Nejvýznamnější vzdělávací akce v regionu:

- XVI. Krajská konference o EVVO,
- Specializované studium pro školní koordinátory EVVO 9 modulů (250 hodin výuky),
- Kurz Péče o přírodní zahradu společně s dětmi 4 moduly (60 hodin výuky).

Nejčastějšími tématy akreditovaných vzdělávacích akcí pro pedagogy je budování a didaktické využití přírodní zahrady, projektové dovednosti, polytechnické vzdělávání v MŠ. Ve **vzdělávání lektorů a pracovníků středisek** pak lektorské dovednosti, příprava a vedení akcí a kampaní, řízení a marketing organizací.

Praxe studentů středních a vysokých škol

Organizace působící v EVVO nabízí opakovaně spolupráci středním a vysokým školám, zejména vstupy do výuky budoucích pedagogů a praxe studentů.

Zapojování dobrovolníků

Činnost organizací je zajímavá a atraktivní, zapojování dobrovolníků je časté a oblíbené, o čemž svědčí údaje z mapování EVVO. Nejvíce dobrovolníků uvádí Centrum Veronica Hostětín (82), kdy zajišťují program Jablečné slavnosti a dalších akcí pro veřejnost, dále Hrad Lukov (50, oprava hradu). Práce s dobrovolníky však vyžaduje profesionální vedení, čas a zázemí. Některá činnost není na dobrovolnické bázi možná.

V kraji zatím není dostatečně rozvíjena a podpořena aktivita směřujících k povzbuzení a motivaci pracovníků EVVO. Od roku 2000 je udělována **Cena za přínos k rozvoji EVVO ve Zlínském kraji** (viz str. 59) www.liska-evvo.cz/doc/cena-evvo-1

Krajská konference o EVVO

Tradiční krajská akreditovaná vzdělávací akce na podporu krajského systému EVVO ve Zlínském kraji.

Cílem je představit pedagogům všech stupňů škol a školských zařízení, pracovníkům neziskových organizací, veřejné správy a dalším zájemcům zajímavé programy a projekty ve vzdělávání a příklady dobré praxe při plánování a realizaci EVVO ve školách i neziskových organizacích, prezentovat prostředky, metody a formy, posílit

význam EVVO a přispět k lepšímu porozumění obsahu a cílů, podpořit, inspirovat a motivovat školní koordinátory EVVO, rozvíjet a upevňovat kontakty a užitečná partnerství.

Součástí programu je prezentace a nabídky škol, středisek ekologické výchovy, vydavatelství a dalších subjektů, regionálních výrobců a partnerů.

www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference

MOTIVAČNÍ A OSVĚTOVÉ AKTIVITY, PROPAGACE EVVO A PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Posilování vnitřní motivace cílových skupin k environmentálně odpovědnému jednání. Zahrnuje:

- motivační a osvětové aktivity, které směřují k environmentálně odpovědnému jednání,
- podporu vhodných příkladů dobré praxe ze soukromého, veřejného, školského a neziskového sektoru,
- podporu spolupráce SEV a CSR firem.

V roce 2016 připravily neziskové organizace 282 **osvětových akcí**, kterých se zúčastnilo 97.462 osob. Největší počet tvoří jednodenní akce (40 %), besedy (15 %) a exkurze (12 %). Silným nástrojem pro oslovování veřejnosti jsou výstavy (návštěvnost 21.135 osob, což je 21,6 % z celkového počtu oslovených osob = účastníků akcí). Střediska volného času připravila 159 osvětových akcí pro 28.000 osob. I zde tvoří největší procento jednodenní akce (44 %), na druhém místě jsou tábory (17 %), což je velmi pozitivní údaj, neboť se jedná o vícedenní cílené působení na menší skupinu dětí v přímém kontaktu s přírodou. Velmi oblíbené jsou tematické příměstské tábory, např. U tetičky na dědině v Parku Rochus v Uherském Hradišti

LÍSKA a její členské organizace připravila 220 akcí pro veřejnost, za účasti 51.158 osob (z toho 5 regionálních osvětových kampaní).

V posledních letech roste v oblasti osvěty a sdílení příkladů dobré praxe aktivita obcí a měst. Tradičními nositeli jsou města Zlín, Vsetín, Uherské Hradiště a Kroměříž. Osvětové akce v podobě slavností, festivalů, jarmarků, konferencí, tematických dnů a exkurzí pořádají i Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm, Staré Město, Vysoké Pole, Hostětín, Modrá, Horní Lideč, Lidečko, Velké Karlovice, Liptál a další. Na přípravě a realizaci většiny akcí se setkávají neziskové organizace, školy, veřejný i soukromý sektor. Velký podíl v koordinaci spolupráce mají místní akční skupiny.

Den Zlínského kraje, zábava i poučení pro všechny

Bohatý a pestrý program pro všechny generace, včetně rodin s dětmi, nabízí Den Zlínského kraje. Devátý ročník uspořádá Zlínský kraj 22. září 2018 ve Zlíně.

LÍSKA s členskými středisky, partnery a regionálními výrobci připravuje od roku 2017 celodenní Farmářskou stezku a festival řemesel pro děti, Férovou kavárnu i prezentaci projektů.

<https://denzk.cz/>

Zajímavé tradiční akce a kampaně v regionu:

- Krajská konference o EVVO,
- Den pro přírodu a řemesla (Krajský veletrh EVVO),
- Den Zlínského kraje,
- Minifestival ekozemědělství, *Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic*,
- Jablečná a Zahradní slavnost, *Centrum Veronica Hostětín*,
- Valašský mikulášský jarmek, *Valašské Klobouky*,
- Regionální osvětové kampaně Ptáci – žijí tady s námi, Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny, Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (fair trade), Stromy a my, Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů, LÍSKA, z.s.,
- rozmanité slavnosti, tematické dny, fašanky, dožínky apod.,
- dny otevřených dveří na farmách a u výrobců,
- exkurze na farmy či za ekologickými projekty v Hostětíně,
- kurzy vaření z biopotravin a dle regionálních receptů,
- víkendové pobyty, tábory, pobytové akce pro rodiny s dětmi,
- Zelená dovolená,
- vycházky a exkurze do krajiny s průvodci (*interpretace místního dědictví*),
- setkávání regionálních organizací, školních koordinátorů EVVO, lektorů, ekoporadců, místních průvodců, osobností a výrobců, včetně mezioborových, např. se starosty obcí,
- soutěž o titul Výrobce podporující místní udržitelnou ekonomiku pro regionální výrobce,
- soutěže a konference pro žáky,
- výstavy atd.

Strom roku

Celostátní anketa podporující aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí.

Od roku 2002 ji pořádá Nadace Partnerství. Za dobu trvání obdrželi 1.322 návrhů stromů a do finále postoupilo 192 stromů. Do zpoplatněného hlasování se zapojilo více než 663 tisíc lidí a výtěžek putující na výsadbu a ochranu stromů přesáhl 2,5 milionu korun.

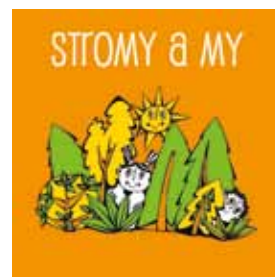
Do ankety postupují i významné stromy Zlínského kraje, které se umísťují na předních místech:

2011 – Hruška v Horním poli (2. místo),
2014 – Dub rodiny v Pitíně (3. místo),
2015 – Líska turecká v Holešově (10. místo),
2016 – Bratřejovská hrušeň planá (9. místo),
2017 – Kvasický ořešák (1. místo).

www.stromroku.cz/2018/uvod.aspx

Organizace, školy i města se aktivně zapojují do **celostátních kampaní a projektů**: Den Země, Den stromů, Férová snídaně, Uklidme Česko, 72 hodin, Česko proti chudobě, Férové banány, Den bez palmového oleje, Učíme se venku, Měsíc školních zahrad atd.

Modelové projekty udržitelného rozvoje v Hostětíně

Hostětín je známý především jako obec s neobvyklou koncentrací **modelových ekologických projektů**. Tyto projekty se zabývají **využitím místních zdrojů, úsporami energie, obnovitelnými zdroji energie** (především sluncem a biomasou) a technologiemi **šetrnými k životnímu prostředí**.

Obec je centrálně **vytápěna biomasou**, odpadní vodu čistí rostliny v **kořenové čistírně**, elektřinu vyrábí dvě **fotovoltaické elektrárny**, nechybí ani energeticky **úsporné veřejné osvětlení**. Kromě toho v obci stojí **pasivní dům Centra Veronica, moštárna s BIO-produkcí, historická sušárna ovoce** a občané využívají **solárního ohřevu vody**.

Díky těmto projektům **uspoří obyvatelé ročně více než 1200 tun emisí oxidu uhličitého**, plynu, který zesiluje skleníkový efekt a přispívá ke globální změně klimatu.

Projekty jsou realizovány díky společnému úsilí obce a neziskových organizací (především ZO ČSOP Veronica, Nadace Veronica a Občanského sdružení Tradice Bílých Karpat).

Každým rokem se zvyšuje počet návštěvníků, kteří se o modelových projektech chtějí více dozvědět, počet již přesahuje 7 tisíc návštěvníků ročně. Centrum Veronica jim **nabízí exkurze, odborné semináře a školení, ekologické poradenství a pobyty v pasivním domě**.

<https://hostetin.veronica.cz/modelove-projekty-udrzitelneho-rozvoje-v-hostetine>

Hlavní nástroje propagace a informovanosti:

- webové stránky www.liska-evvo.cz,
- elektronická rozesílka LÍSKY (od roku 2005, <http://www.liska-evvo.cz/rozesilka>),
- sociální sítě,
- tematické noviny <http://www.liska-evvo.cz/doc/poctive-vyrobene>,
- diáře a kalendáře,
- informační a osvětové materiály, plakáty, katalogy, rádce a náměty.

Podobně jako školy či organizace, zapojují se do programů a kampaní také **obce a města**.

V roce 2014 si město Vsetín připomnělo 15 let Místní agendy ve Vsetíně.

Titul Zdravé město nese Vsetín, Kroměříž, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí, Zašová a Krhová, www.zdravamesta.cz

Titulem Fairtradové město se pyšní Vsetín, Kroměříž, Valašské Klobouky a Valašské Meziříčí (v České republice je 14 fairtradových měst, z toho 2 v pozici žadatele), www.fairtradovamesta.cz

Vsetín proti chudobě – Vsetínské školy pro lepší svět

V listopadu 2017 připravila LÍSKA již pátý ročník vsetínské akce v rámci celonárodní kampaně Česko proti chudobě. Akce má podobu žákovského sympózia, kde žáci vsetínských základních škol vyhledávají informace o cílech udržitelného rozvoje a zemích rozvojové spolupráce s Českou republikou, analyzují, diskutují a definují klíčové problémy, následně navrhnou a realizují žákovské kampaně.

www.liska-evvo.cz/doc/vsetin-proti-chudobe

KVALITNÍ KOORDINACE, KOMUNIKACE, INFORMOVANOST A SPOLUPRÁCE PARTNERŮ V KRAJI

Zajištění koordinace činností EVVO směřující k vzájemné spolupráci a komunikaci subjektů EVVO. Poskytování přehledných informací o aktivitách EVVO v kraji dle cílových skupin. Zahrnuje:

- popis kompetencí a stanovení odpovědnosti a forem spolupráce mezi stávajícími koordinačními skupinami v kraji,
- funkční komunikaci a poskytování informací v kraji,
- vytváření akčních plánů koncepce EVVO a jejich průběžné vyhodnocování.

V regionu existuje od roku 2005 systém **vyhledávání, sdílení a poskytování informací**: elektronická rozesílka LÍSKY, www.liska-evvo.cz/rozesilka.

V databázi je 1295 adres škol, organizací, veřejné správy, pedagogů, lektorů, médií. Každý rok je rozesláno minimálně 20 rozesílek.

Informace z oblasti EVVO zveřejňuje LÍSKA, www.liska-evvo.cz, včetně sdíleného kalendáře akcí.

Existuje propojení webových stránek v regionu – neziskový sektor, portál ZKOLA, www.kr-zlinsky.cz/environmentalni-vzdelavani-cl-36.html

Organizace s podporou veřejné správy pořádají **regionální setkávání či kulaté stoly k EVVO**. K rozsáhlé prezentaci organizací, škol, partnerů a aktivit dochází na **Dni pro přírodu** (15 ročníků), <http://www.liska-evvo.cz/doc/regionalni-vzdelavaci-akce> či **Krajské konferenci o EVVO** (18 ročníků), www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference.

Koordinačními skupinami v oblasti EVVO je řídicí výbor LÍSKY a pracovní skupina pro EVVO Odboru životního prostředí a zemědělství. Neformálně se schází lektoři výukových programů, lektoři dalšího vzdělávání, koordinátoři osvětových kampaní, ekoporadci a podporovatelé regionálních značek.

Den pro přírodu a řemesla

Veletrh environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty, 15 ročníků

Veletrh je jedinečným místem pro sdílení zkušeností a námětů, inspiraci, navázání a prohloubení kontaktů, získání publikací, pomůcek, metodik a informačních materiálů do školní výuky, pro zájmové vzdělávání, práci v neziskových organizacích i volný čas.

Na jednom místě prezentují organizace a školy výukové a vzdělávací programy, exkurze, tábory a pobyty, školní i komunitní projekty, osvětové akce a kampaně, soutěže a volnočasové aktivity i pomůcky, publikace, fairtradové a regionální výrobky.

ENVIRONMENTÁLNÍ PORADENSTVÍ

Obyvatelé Zlínského kraje mají možnost získat zdarma základní poradenské služby v oblasti životního prostředí. Zahrnuje:

- podporu a stabilizaci sítě organizací poskytujících EP ve Zlínském kraji,
- spolupráci poraden, přenos a výměnu zkušeností a začlenění do celostátní sítě ekologického poradenství STEP.

V regionu výrazně ubyly **ekologické poradny**. V současné době poradenské služby poskytuje Centrum Veronica Hostětín a Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty se sídlem ve Veselí nad Moravou, www.ekoporadna.cz

V oblasti **ekologického zemědělství** poskytuje poradenství a informace Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově, www.iskopenice.cz
Na webu najdete **Katalog ekologického zemědělství a Tržnici ekologického zemědělství**.

V regionu je udělováno **5 regionálních značek**: Tradice Bílých Karpat, Pravé valašské, Beskydy regionální produkt, Haná regionální produkt, Tradiční výrobek Slovácka a ocenění v soutěži potravin Perla Zlínska.

REGIONÁLNÍ ZNAČKA

Každý region má svůj vlastní neopakovatelný charakter a stejně tak unikátní výrobky a produkty, které v něm vznikají.

Co regionální značka přináší?

- Pomáhá producentům při zviditelňování jejich výrobků i firem.
- Posiluje konkurenceschopnost výrobků a služeb a jejich uplatnění na trhu.
- Podporuje výrobce, kteří přispívají k hospodářskému oživení zdejšího kraje a napomáhají obnově regionálního trhu.
- Zákazníkům zaručuje, že výrobek, který nese tuto regionální značku, splňuje nadstandardní podmínky spojené s jejím udělováním.
- Vytváří pocit sounáležitosti lidí a vztah ke kraji.

Komu je určena?

- Všem producentům, zemědělcům, řemeslníkům, firmám a jejich výrobkům i službám.
- Všem zákazníkům a spotřebitelům, jimž je zárukou ověřené kvality, které musí každý výrobek chráněný touto značkou dosahovat.

www.regionalni-znacky.cz
www.tradicibk.cz
www.pravevalasske.cz
www.tradicnivyrobek.cz
www.perla-zlinska.cz

Pro veřejnost pořádají organizace, výrobci a farmáři exkurze, dny otevřených dveří, slavnosti, kurzy i soutěže.

Regionální výrobce a udělované značky pomáhá veřejnosti přiblížit od roku 2013 projekt LÍSKY, z.s. **Poctivě vyrobené – podpora udržitelné místní ekonomiky ve Zlínském kraji**, www.liska-evvo.cz/doc/poctive-vyrobene

Portál Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky usnadňuje lidem nákup regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií, ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek, www.vyrobkyzkraje.cz

Své místo si postupně nacházejí farmářské obchůdky a bezobalové prodejny.

Příběhy výrobců, příklady dobré praxe a kalendář akcí můžete dvakrát ročně najít v novinách Poctivě vyrobené či na webových stránkách. Pro výrobce byla připravena soutěž o titul regionální výrobce podporující místní udržitelnou ekonomiku, setkávání i vzdělávání.

Jedním z nejcennějších přínosů projektu je sdílení informací a zapojování výrobců do akcí v regionu, například školních farmářských dnů, Dne pro přírodu, exkurzí škol na farmy atd.

Školní farmářský den

Jedinečný projektový den pro celou školu na téma místní udržitelná ekonomika, zemědělství a zdravé jídlo. Škola získá metodiku pro přípravu a realizaci, LÍSKA zajistí zajímavé aktivity na téma Odkud se bere jídlo a účast regionálních výrobců.

1.2

Nositelé a poskytovatelé EVVO ve Zlínském kraji

Environmentální vzdělávání ve Zlínském kraji poskytují a realizují vzdělávací instituce, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob i organizační složky veřejné správy a další organizace.

Pro Mapování EVVO za rok 2016 poskytlo své údaje o realizaci EVVO 430 škol a školských zařízení, 11 ostatních zařízení (dětské domovy, ZUŠ), 11 středisek volného času a 15 neziskových organizací a dalších subjektů (muzea).

ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

EVVO je jedním z průřezových témat Rámcových vzdělávacích programů. Zařazování EVVO do výuky na školách má dlouholetou tradici. V základním vzdělávání se věnuje základním podmínkám života, ekosystémům, vztahu člověka k prostředí a souvislostem lidských aktivit s problémy životního prostředí.

V rámci environmentální výchovy jsou děti vedeny k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Jsou podporovány v aktivní účasti na ochraně a citlivém utváření životního prostředí. Environmentální výchova ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci dětí.

EVVO ve školách má kromě rámcových vzdělávacích programů oporu v Metodickém pokynu k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školách a školských zařízeních, vydaném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR v roce 2008.

Význam EVVO v životě školy

- Zlepšuje atmosféru a vztahy ve škole.
- Pozitivně rozvíjí osobnost dětí (hodnotová orientace).
- Přináší dětem i dospělým důležité poznatky, dovednosti a hodnoty (klíčové a specifické kompetence).
- Zlepšuje vztahy škola – rodiče – obec – veřejnost.
- Podněcuje spolupráci a partnerství, přebírání zodpovědnosti.
- Přináší uspokojení z účasti v zajímavých projektech.
- Nabízí zajímavé a užitečné trávení volného času.
- Přináší nové kontakty, vč. mezinárodních.

Školy s trvalejším zájmem o environmentální výchovu se zapojují do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy), www.pavucina-sev.cz. Krajským koordinátorem sítě ve Zlínském kraji je **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**.

MRKVIČKA je dlouhodobý celostátní program, který realizuje Pavučina od roku 2007, a do kterého je zapojeno cca 850 mateřských škol ze všech krajů ČR. Ze Zlínského kraje to je 43.

Registrací do sítě MRKVIČKA získávají MŠ tyto služby:

- Rozesílky metodických a informačních materiálů, včetně Informačního bulletinu MRKVIČKA.
- Průběžné elektronické rozesílky aktuálních informací.
- Možnost zvýhodněné inzerce o projektech v rámci povinné publicity, včetně Informačního bulletinu MRKVIČKA.
- Přístup do archivu e-bedrnik.cz (archiv Informačního bulletinu MRKVIČKA).
- Další regionální nabídky, například slevy na vzdělávacích akcích ALCEDA a LÍSKY, z.s.

Pedagogům mateřských škol pomáhá s ekologickou výchovou a vzděláváním pro udržitelný rozvoj **Informační bulletin MRKVIČKA**. První číslo vyšlo v roce 2007, od roku 2010 je každé číslo bulletinu zaměřeno na jiné konkrétní téma. Zároveň obsahuje ustálené rubriky: náměty a nápady přímo ze škol, zelené okénko, pedagogika a psychologie, ekologická výchova, nabídka pomůcek či pracovní listy přímo pro výuku.

<http://www.pavucina-sev.cz/rubrika/71-PROGRAMY-MRKVICKA/index.htm>

databáze mateřských škol v síti Mrkvička
<http://www.pavucina-sev.cz/rubrika/71-PROGRAMY-MRKVICKA/index.htm>

MRKEV (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) je dlouhodobý celostátní program, který realizuje Pavučina od roku 2001, a v současné době je do tohoto programu **zapojeno cca 650 základních a středních škol ze všech krajů ČR**. Ze Zlínského kraje to je 36.

Cílem je rozvíjet a podporovat regionální síť škol, pedagogů a dalších organizací zabývajících se EVVO, a to zejména poskytováním metodické a informační podpory a zprostředkováním vzájemné výměny zkušeností.

Registrací do sítě MRKEV získávají školy tyto služby:

- 4 rozesílky metodických a informačních materiálů, včetně časopisu Bedrník.
- Speciální příloha všech 4 čísel na téma Přírodní zahrady.
- Možnost zvýhodněné inzerce o projektech v rámci povinné publicity, včetně Bedrníku.
- Průběžné elektronické rozesílky aktuálních informací.
- Přístup do archivu e-bedrnik.cz
- Další regionální nabídky, například slevy na vzdělávacích akcích ALCEDA a LÍSKY, z.s.

Bedrník, časopis pro ekogramotnost. Od roku 2002, kdy vyšlo první číslo Bedrníku, nabízí časopis pedagogům základních a středních škol a dalším institucím a zájemcům zabývajícím se EVVO inspirativní články z praxe, analytické a metodické materiály, včetně návodů přímo využitelných pro výuku, a to v téměř 80 tématech, ze kterých lze stále čerpat.

databáze mateřských škol v síti MRKEV
<http://www.pavucina-sev.cz/rubrika/70-PROGRAMY-MRKEV/index.htm>

Mateřské školy v síti MRKVIČKA ve Zlínském kraji v roce 2017/2018

Mateřská škola Dřínov 71, Morkovice,
www.drinov.cz/matrska-skola-drinov

Mateřská škola Slavkov 114, Horní Němčí

Odloučené pracoviště Mateřská škola,
Markov 416, Uherské Hradiště,
www.zsjarosov.cz/doc/kontakty#materska

Mateřská škola Žlutava 305, Napajedla

Mateřská škola Kyselovice 208,
www.mskyselovice.cz

Mateřská škola Seifertova 160, Valašské Meziříčí,
www.msseifertova.cz

Mateřská škola Vlachovice 50,
www.msseifertova.cz

Mateřská škola Vsetín, Sychrov 96,
www.mssychrov.cz

Mateřská škola Vsetín, Ohrada 1879,
www.skolkaohrada.cz

Mateřská škola, ul. Ed. Světlíka 1197, Hulín,
www.mshulin.cz

Mateřská škola Strání 314,
www.msstrani.cz

Mateřská škola Zubří 1109,
www.skolkasidliste.estranky.cz

Mateřská škola Lípa 118,
www.mslipta.cz

Mateřská škola Lačnov 22, Horní Lideč,
www.lacnov.eu/obec-1/spolky-sdruzeni-organizace/matrska-skola-lacnov

Mateřská škola Vidče 460,
www.msvidce.cz

Mateřská škola Jeřabinka, Bystřička 280,
www.ms-jeřabinka.cz

Mateřská škola Kunovice 1321,
www.skolkakunovice.cz

Základní škola a Mateřská škola Bratřejov 121,
www.zsbratrejov.cz

Mateřská škola Bánov 586,
www.ms.banov.cz

Mateřská škola Na Zahrádkách 644, Rožnov pod
Radhoštěm, www.msnazahradach.estranky.cz

Základní škola a Mateřská škola Suchá Loz 155,
www.zs.suchaloz.cz

Mateřská škola Radost, Bystřice pod Hostýnem 1365,
www.msradostbph.estranky.cz

Mateřská škola Hrobice 76, Slušovice,
www.hrobice.cz/matrska-skola

Mateřská škola Kelč 59,
www.mskelc.cz

Mateřská škola Komenského 1159, Napajedla,
www.msnapajedla.cz

Mateřská škola Míkovice, U Mlýna 251, Uherské
Hradiště, www.msmikovice.cz

Mateřská škola Lomená 1380, Uherské Hradiště,
www.msvychod.webnode.cz

Mateřská škola Jestřabí 78,
www.msjestrabi.cz

Mateřská škola Tylovice 1877,
Rožnov pod Radhoštěm,
www.mstylovice.estranky.cz

Mateřská škola Primátora Hájka 2030,
Uherský Brod, www.mshajkaub.cz

Mateřská škola Březová 6, Slušovice,
www.msbrezova.cz

Mateřská škola Návojná 157,
www.msnavojna.webnode.cz

Mateřská škola Hradčovice 241,
www.mshradcovice.blogspot.com

Mateřská škola Slovenská 3660, Zlín,
www.msslovenska.com

Mateřská škola Vizovice 888,
www.msvizovice.cz

Na Pasece, z.s., Zlín – Velíková 75,
www.napasece.net

Mateřská škola Štítná nad Vlárí 460,
www.ms.stitna-popov.cz

Mateřská škola Slavičín – Vlára 351,
www.msvlara.estranky.cz

Mateřská škola Luční 4588, Zlín,
www.mslucni.cz

Dům dětí a mládeže, Uherský Ostroh 47,
www.ddmpastelka.cz

Mateřská škola Medlovice 140,
www.ms-medlovice.webnode.cz

Základní škola a Mateřská škola Choryně 116,
www.zschoryne.cz

Mateřská škola Mánesova 3880, Kroměříž,
www.msmanesovakromeriz.cz

Základní a střední školy v síti MRKEV ve Zlínském kraji v roce 2017/2018

Základní škola Vsetín, Sychrov 97,
www.zsvsetinsychrov.cz

Základní škola Rožnov pod Radhoštěm,
Tyršovo nábřeží 649, www.zsproznov.cz

Základní škola Záhorovice 164,
www.zszahorovice.wz.cz

Základní škola a Mateřská škola Korytná 1,
www.zs-korytna.cz

Základní škola Uherský Brod,
Mariánské náměstí 41, www.zsmarianske.cz

Základní škola Růžďka 203,
www.zsruzdka.cz

3. Základní škola Holešov,
Družby 329, www.3zshol.cz

2. základní škola Napajedla,
Komenského 298, www.2zsnapajedla.cz

Základní škola a Mateřská škola Bratřejov 121,
www.zsbratrejov.cz

Základní škola a Mateřská škola Zlín,
Racková 64, www.skolarackova.cz

Základní škola Hulín 938,
www.zs-hulin.webnode.cz

Základní škola Halenkov 535,
www.zshalenkov.cz

Základní škola Vsetín, Rokytnice 436,
www.zsrokytnice.cz

Základní škola Bratrství Čechů a Slováků,
Bystrice pod Hostýnem 1100, www.zsbrat.cz

Základní škola Salvátor, Valašské Meziříčí 380,
www.zs-salvator.cz

Základní škola Slavičín – Vlára 403,
www.zsslavicin.cz

Základní škola a Mateřská škola Uherské Hradiště,
Větrná 1063, www.zsvychod.uhedu.cz

Dětský domov a Základní škola Vizovice 528,
www.ddzsvizovice.cz

Základní škola Luhačovice 666,
www.zsluhacovice.cz

Základní škola Velký Ořechov 124,
www.zsvelkyorechov.cz

Základní škola Komenského I, Zlín,
www.zskom1.cz

Základní škola a mateřská škola Loučka 188,
www.zsloucka.cz

Mateřská škola, základní škola a střední škola pro
sluchově postižené Valašské Meziříčí 454,
www.val-mez.cz

Základní škola a Mateřská škola Všemina 80,
www.obecvsemina.info/zsams

Základní škola Zdounky 59,
www.zszdounky.cz

Základní škola a Mateřská škola Nedašov 294,
www.zsnedasov.webnode.cz/aktuality

Masarykovo gymnázium, Střední zdravotnická
škola a Vyšší odborná škola zdravotnická
Vsetín 1069, www.mgvsetin.cz

Integrovaná střední škola – Centrum odborné
přípravy a Jazykové škola s právem státní jazykové
zkoušky Valašské Meziříčí 49, www.isscopvm.cz

Gymnázium Zlín – Lesní čtvrť 1364,
www.gymzl.cz

Střední průmyslová škola Otrokovice 1266,
www.spsotrokovice.cz

Střední škola oděvní a služeb Vizovice 874,
www.souviz.cz

Střední průmyslová škola strojírenská Vsetín 1776,
www.spsvsetin.cz

Gymnázium Jana Pivečky a SOŠ Slavičín 822,
www.gjpslavicin.cz

Základní škola Vsetín, Ohrada 1867,
www.zsohrada.cz

Dům dětí a mládeže, Uherský Ostroh 47,
www.ddmpastelka.cz

Základní škola a Mateřská škola Choryně 116,
www.zschoryne.cz

NEZISKOVÉ ORGANIZACE A DALŠÍ VZDĚLÁVACÍ SUBJEKTY

Školám i veřejné správě poskytují služby a programy organizace, které mají různé zřizovatele (obce, kraj), či různou právní formu (příspěvkové organizace, spolky, obecně prospěšné společnosti). Dlouhodobě je jejich počet kolem čísla 20, viz mapa na str. 35

Přehled hlavních činností v oblasti EVVO:

- ekologické výukové programy pro školy,
- akce pro veřejnost (besedy, exkurze, výstavy),
- mimoškolní akce pro děti (tábory, soutěže),
- vzdělávací akce pro pedagogy,
- vzdělávací akce pro dospělé,
- ekologické poradenství,
- poskytování informací, konzultací,
- sledování a poskytování dat o životním prostředí a ochraně přírody,
- publikační činnost, tvorba pomůcek.

Nejčastější **formou aktivit** je poskytování informací a konzultací (100% subjektů), dále to jsou osvětové akce pro veřejnost a vzdělávací akce pro dospělé (93 %), ekologické výukové programy pro školy (85,7 %). Nejméně početnou činností je ekologické poradenství (64,2 %), které je náročné po odborné stránce a vyžaduje proškolené pracovníky i odpovídající zázemí a publikační činnost (64,2 %).

Rozložení poskytovaných programů a služeb reflektuje personální zajištění v organizacích, kdy jednorázové osvětové akce pro veřejnost zajišťují zpravidla dobrovolníci.

Nejčastěji oslovovanou cílovou skupinou jsou děti MŠ a žáci ZŠ a SŠ, veřejnost (86,6 %).

Nejčastější formou aktivit **středisek volného času** v oblasti EVVO jsou ekologické výukové programy pro školy a akce pro veřejnost (72,7 %), nejméně pak SVČ nabízí vzdělávací akce pro pedagogy (18 %).

Nejčastěji oslovovanou cílovou skupinou v EVVO jsou děti MŠ a žáci ZŠ (72,7 %), SVČ pracují velmi málo se studenty vysokých škol (18 %).

Financování EVVO

Neziskové organizace, které poskytly údaje do mapování, v letech 2015–2017 realizovaly 61 projektů. Největší počet projektů koordinuje LÍSKA, z.s. (14 projektů, tj. 22,9%), nejmenší počet projektů uvádí KOSENKA Val. Klobouky a Envicentrum Vysoké Pole.

Nejčastěji uváděným zdrojem je Ministerstvo životního prostředí (6), Ministerstvo zemědělství (5), Státní fond ŽP (5). Významným zdrojem financování aktivit neziskových organizací byl Blokovaný grant pro NNO – Program švýcarsko – české spolupráce (3), Norské fondy (2). Neziskové organizace byly úspěšné i v projektech financovaných z Evropského sociálního fondu (4). Většina organizací uvádí jako zdroj financování i obecní a krajské programy (17).

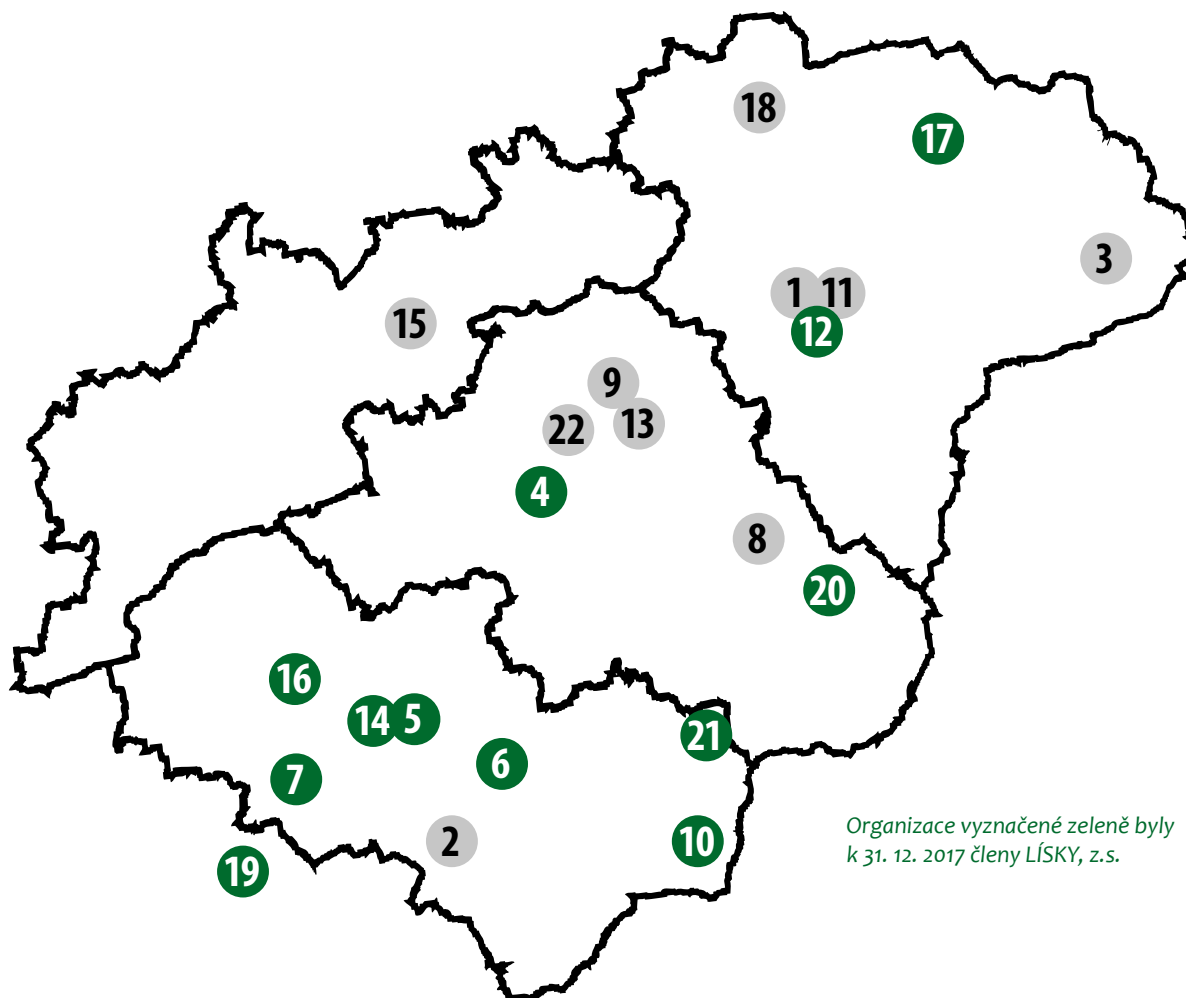
Pro realizaci EVVO jsou tedy využívány finanční prostředky z nejrůznějších zdrojů. Organizace žádají o dotace z grantových programů obcí, měst, Zlínského kraje, ministerstev, evropských fondů, různých nadací apod. Často také realizují partnerské a síťové projekty.

Organizace však rok od roku ztrácí zdroje na interní pracovníky, většinou z důvodu nedostatečného objemu financí ve výzvách, či jiného zaměření výzev, a ukončení projektů. Část aktivit tak přechází na dobrovolníky, což může do budoucna přinést snížení rozsahu i kvality poskytovaných služeb, neboť ne všechny aktivity lze zajistit na dobrovolné bázi.

Členské organizace LÍSKY, v souladu s posláním spolku a Krajskou koncepcí EVVO ve Zlínském kraji, realizují síťové projekty a klíčové činnosti na území Zlínského kraje. LÍSKA předkládá projektové žádosti, zapojuje členské organizace jako subdodavatele. Společně se tak podílí na fungování krajského systému environmentálního vzdělávání a osvěty.

Mapa neziskových organizací a dalších subjektů zajišťujících EVVO ve Zlínském kraji

1 – ALCEDO – středisko volného času Vsetín	11 – LÍSKA, z.s., Vsetín
2 – Centrum ekologické výchovy Pantoflíček, Dolní Němčí	12 – Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
3 – Dědictví Velkých Karlovic, z.s.	13 – Na Pasece, z.s.
4 – DDM Astra Zlín	14 – Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště
5 – DDM Šíkula Uherské Hradiště / Přírodovědné centrum Trnka	15 – Skřítek z.s., Holešov
6 – DDM Uherský Brod a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, p.o., Centrum ekologické výchovy Chrpa	16 – SVČ Klubko Staré Město / Žabka – centrum ekologické výchovy
7 – Dům dětí a mládeže Pastelka, Uherský Ostroh, p.o.	17 – SVČ Rožnov pod Radhoštěm
8 – Envicentrum pro krajinu, Vysoké Pole	18 – Valašské ekocentrum, ČSOP Valašské Meziříčí
9 – Hrad Lukov	19 – Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
10 – Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, Starý Hrozenkov	20 – ZO ČSOP KOSENKA, Valašské Klobouky
	21 – ZO ČSOP Veronica, Centrum Veronica Hostětín
	22 – ZOO a zámek Zlín-Lešná

Přehled neziskových organizací a dalších subjektů zajišťujících EVVO ve Zlínském kraji

1. Alcedo – středisko volného času Vsetín (1991)

Záviše Kalandry 1095, 755 01 Vsetín
Terénní středisko Hájenka Na novém světě, Semetín, Vsetín
tel.: 571 417 704 • www.alcedovsetin.cz

2. Centrum ekologické výchovy Pantoflíček (27. 2. 1996)

Školní 606, 687 62 Dolní Němčí
www.zsdolninemci.cz/2009/ekocentrum/pantoflicek.htm

3. Dědictví Velkých Karlovic, z.s. (24. 9. 2002)

Velké Karlovice 267, 756 06 Velké Karlovice
velkekarlovice@hotmail.cz • <http://dedictvivk.cz/>

4. Dům dětí a mládeže Astra Zlín

Tyršovo nábřeží 801, 760 01 Zlín
ddmastra@ddmastra.cz • www.ddmastra.cz

5. Dům dětí a mládeže Šikula Uherské Hradiště / Přírodovědné centrum Trnka

Purkyňova 494, 686 06 Uherské Hradiště
www.ddmsikula.cz

Za Alejí 1072, 686 06 Uherské Hradiště
info.trnka@seznam.cz • www.trnka.xf.cz

6. Dům dětí a mládeže Uherský Brod a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, p.o. / Centrum ekologické výchovy Chrpa

Přemysla Otakara II. 38, 688 01 Uherský Brod
info@ddmub.cz • www.ddmub.cz

7. Dům dětí a mládeže PASTELKA Uherský Ostroh, p.o. / Přírodovědné centrum Vlaštovka

Náměstí Svatého Ondřeje 47,
687 24 Uherský Ostroh
www.ddmpastelka.cz

8. EnviCentrum Pro krajinu

Vysoké Pole 273, 763 25 Újezd
brtisova@prokrajinu.eu • www.prokrajinu.eu

9. Hrad Lukov, okres Zlín

Provozovatel: Spolek přátel hradu Lukova, 763 17 Lukov 38
sprava@hradlukov.cz • www.hradlukov.cz

10. Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s., Starý Hrozenkov

Starý Hrozenkov 314, 687 74
iskopanice@razdva.cz • www.iskopanice.cz

11. LÍSKA, z.s.

LÍSKA

Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín
infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

12. Muzeum regionu Valašsko, p.o.

Horní náměstí 2, 755 01 Vsetín
zamek.vsetin@muzeumvalassko.cz • www.muzeumvalassko.cz

Středisko EVVO Modrásek působí v objektech Muzea regionu Valašsko:

Zámek Vsetín

www.muzeumvalassko.cz/objekty/zamek-vsetin/

Zámek Kinských Valašské Meziříčí

www.muzeumvalassko.cz/objekty/zamek-kinskych/

Zámek a park v Lešné u Valašského Meziříčí

www.muzeumvalassko.cz/objekty/zamek-lesna/

Hvězdárna Vsetín

www.muzeumvalassko.cz/objekty/hvezdarna-vsetin/

13. Na Pasece, z.s.

Hrobická 75, Zlín - Velíková
info@napasece.net • www.napasece.net

14. Park Rochus, o.p.s.

Studentské nám. 1531, 686 01 Uherské Hradiště
info@parkrochus.cz • www.parkrochus.cz

15. Skřítek, z.s. Holešov

Sadová 1526, 769 01 Holešov
skritek@skritek.org • http://www.skritek.org/

16. SVČ Klubko St. Město, p. o. / Centrum ekologické výchovy Žabka

Nad Hřištěm 1921, 686 03 Staré Město
cevzabkauh@uhedu.cz • www.cevzabka.xf.cz

17. Středisko volného času, p.o., Rožnov pod Radhoštěm

Bezručova 293, 756 61 Rožnov p. R.
svc@svcroznov.cz • www.svcroznov.cz

18. Valašské ekocentrum, ČSOP Valašské Meziříčí

Šafaříkova 555, 757 01 Valašské Meziříčí
valmez@ochranci.cz • www.ochranci.cz

19. Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí n. Moravou

nám. Bartolomějské 47, 698 01 Veselí nad Moravou
visbk@bilekarpaty.cz • www.bilekarpaty.cz/vis

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody ve Zlínském kraji

- ZO Českého svazu ochránců přírody Čtyřlístek, Zlín
- ZO Českého svazu ochránců přírody Divoky, Zdounky
- ZO Českého svazu ochránců přírody Javorníček, Valašské Meziříčí
- ZO Českého svazu ochránců přírody Radhošť, Rožnov pod Radhoštěm
- ZO ČSOP Salamandr, Rožnov pod Radhoštěm
- ZO Planorbis Českého svazu ochránců přírody Kroměříž
- ZO Českého svazu ochránců přírody Buchlovice

Další organizace a kontakty na www.csop.cz

20. Český svaz ochránců přírody KOSENKA, Valašské Klobouky (1986)

Brumovská 11, 766 01 Valašské Klobouky
kosenka@kosenka.cz • www.kosenka.cz

21. ZO ČSOP Veronica, Centrum Veronica Hostětín

veronica
CENTRUM HOSTĚTÍN

Hostětín 86, 687 71 Bojkovice
hostetin@veronica.cz • www.hostetin.veronica.cz

26. ZOO a zámek Zlín-Lešná, příspěvková organizace

Lukovská 112, 763 14 Zlín 12
office@zoozlin.eu • www.zoozlin.eu

Na území Zlínského kraje jsou dvě **chráněné krajinné oblasti**.

**Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – regionální pracoviště:
Správa CHKO Beskydy**

Nádražní 36, 756 60 Rožnov pod Radhoštěm

Tel: 571 654 293; 571 657 407 • e-mail: beskydy@nature.cz

<http://beskydy.ochranaprirody.cz> • <http://beskydy.ochranaprirody.cz/ekologicka-vychova-evvo/>

V roce 2018 oslavila Chráněná krajinná oblast Beskydy 45. narozeniny.

Správa Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty

Nádražní 31, 763 26 Luhačovice

tel.: 577 119 626 • email: bilekarp@nature.cz

2

Okénko do historie

Významné momenty z environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Zlínském kraji 2000–2018

Na následujících stranách najdete přehled jedinečných událostí, projektů a programů, které ovlivnily a ovlivňují směřování environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Zlínském kraji. Zcela jistě zde nejsou všechny, neboť je nelze všechny pojmout či dohledat. V každém případě jde o poctivou a usilovnou práci mnoha odborníků, profesionálů, ale i dobrovolníků a příznivců. Kořeny ekovýchového působení lze najít v 70. letech minulého století, ve svazu pro ochranu přírody a krajiny TIS, ve stanicích mladých přírodovědců, hnutí Brontosaurus, organizacích Českého svazu ochránců přírody či Letní škole ochrany přírody a festivalu Týká se to také tebe.

27. 4. 2000

Vznik a fungování Stálé oborové konference environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Zlínském kraji (SOK EVVO, Divoky u Kroměříže, ukončení činnosti ke 14. 6. 2007 – neformální platformu nahradila LÍSKA). Zpracování a přijetí Strategie EVVO ve Zlínském kraji. Mapování zázemí a potřeb nositelů EVVO. Organizace Krajské konference o EVVO a Krajského veletrhu programů a aktivit na podporu EVVO. Vzdělávací programy. Poskytování informací. Udělování Ceny za přínos k rozvoji a stabilizaci EVVO Podpora sítě SEV a ekoporaden. Mezinárodní spolupráce.

2001

Zpracování a přijetí první Strategie EVVO ve Zlínském kraji. Stanovení vize a cílů v několika klíčových oblastech krajského systému EVVO.

Vznik sítě M.R.K.E.V. pro ZŠ a SŠ ve Zlínském kraji.

Organizace první Krajské konference o EVO ve Zlínském kraji.

Udělení první Ceny za přínos k rozvoji EVVO ve Zlínském kraji.

2002

Zpracování první Koncepce EVVO a Akčního plánu EVVO ve Zlínském kraji.

Vyhlášení a udělení prvních grantových programů v rámci veřejné podpory EVVO z rozpočtu Zlínského kraje.

2004

Organizace prvního Krajského veletrhu aktivit a programů na podporu EVVO ve Zlínském kraji. Pilotní monitorování subjektů v EVVO ve Zlínském kraji.

Organizace dvouletého akreditovaného vzdělávacího kurzu pro pracovníky středisek a ekoporaden „Vzdělávání SEV a NNO“ (2004–2006)

2005

Zahájení elektronické rozesílky Lísky nositelům a partnerům EVVO v regionu.

Práce na místních systémech EVVO v Uherském Hradišti, Uherském Brodě, Vsetíně, Kroměříži a Rožnově pod Radhoštěm.

2006

Realizace prvního síťového projektu Zelená pro Zlínský kraj (2006–2008): Vznik Kanceláře pro EVVO ve Zlínském kraji. Příprava vzniku Lísky. Podpora sítě SEV a ekoporaden ve Zlínském kraji.

Založení Centra Veronica Hostětín (říjen).

Založení sítě Mrkvička pro mateřské školy ve Zlínském kraji.

Druhé monitorování subjektů v EVVO ve Zlínském kraji.

2007

Založení Lísky – občanského sdružení pro EVVO ve Zlínském kraji (21. března, 1. členská schůze Lísky, 14. 6. 2007, přijetí 16 členů)

Organizace hradištského Lískování – společenské akce pro příznivce Lísky a environmentální výchovy v regionu.

Realizace síťového projektu sedmi středisek ekologické výchovy „Výukové programy středisek ekologické výchovy na podporu školních vzdělávacích programů a školních plánů EVVO ve školách ve Zlínském kraji“. Nositelem projektu byl Ledňáček – sdružení pro výchovu a vzdělávání, zdroj MŠMT. Vydání nabídky výukových programů, mapy a kontaktů středisek ekologické výchovy a ekoporaden ve Zlínském kraji.

Zpracování a vydání publikace EVVO ve Zlínském kraji v roce 2007 a před ním.

2008

První mapování činnosti ve střediscích ekologické výchovy a ekoporadnách.

Realizace druhého dvouletého akreditovaného vzdělávacího kurzu pro pracovníky středisek a ekoporaden „Vzdělávání SEV a NNO“.

Organizace 1. regionálního setkání středisek ekologické výchovy a ekoporaden.

Spuštění webových stránek www.liska-evvo.cz.

2009

Realizace síťového projektu Rozvoj sítě environmentálních vzdělávacích, poradenských a informačních center ve Zlínském kraji (05/2009 – 04/2011).

Hostětín získal Českou sluneční cenu.

2010

Návštěva modelových projektů v Hostětíně britským následníkem trůnu Prince Charlesem.

Založení Envicentra pro krajinu ve Vysokém Polí.

Zahájení projektu Přeshraniční spolupráce v EVVO (strukturální fondy EU, 10/2010–09/2011).

Realizace vzdělávacího projektu „Školní program EVVO krok za krokem – další vzdělávání pedagogů při zajišťování EVVO v MŠ, ZŠ a SŠ“, ALCEDO – středisko volného času Vsetín (OPVK, 2010–2012), organizace 2 prvních specializačních studií pro školní koordinátory EVVO na území kraje – proškoleno 50 pedagogů.

První ročník osvětové kampaně Ptáci – žijí tady s námi.

Mezinárodní camp LÍSKY pro studenty Velké Británie, Maďarska, Španělska a Česka, program Mládež v akci.

2011

Město Vsetín se stává prvním fairtradovým městem v České republice.

První vsetínská Férová snídaně.

Město Uherské Hradiště získává titul město stromů.

První ročník osvětové kampaně Stromy a my.

Ničivý požár vážně poškodil objekt Kosenky (1. 12. 2012) – zahájení veřejné sbírky LÍSKY na obnovu Kosenky.

Zpracování a vydání publikace EVVO ve Zlínském kraji v letech 2001–2011.

2012

První vsetínský týden pro fair trade.

První ročník osvětové kampaně Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené.

Otevření naučné stezky „Naokolo Hostětína“.

2013

Otevření přírodní zahrady v Centru Veronica Hostětín.

První Žákovská badatelská konference, ŽA-BA-KO, pořadatelem ZŠ Vsetín, Sychrov, Muzeum regionu Valašsko a LÍSKA, z.s.

První ročník akce Vsetín proti chudobě.

První ročník osvětové kampaně Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny.

Zahájení projektu Poctivě vyrobené – podpora udržitelné místní ekonomiky ve Zlínském kraji (2013–2015).

Založení Klubu LÍSKY pro podporovatele aktivit a programů.

2014

Přijetí Krajské koncepce EVVO ve Zlínském kraji, zpracování 1. Akčního plánu EVVO.

Česko-slovenský workshop k EVVO v rámci projektu Československá spolupráce škol a dalších organizací v ekologické výchově (leden 2014).

Oslava 15 let místní agentury ve Vsetíně.

Projekt Jak učit POLY – rozvoj kompetencí pro polytechnické vzdělávání v mateřských školách (1. 7. 2014 – 30. 6. 2015), vytvoření rozsáhlé metodiky a sady pomůcek k 7 tématům.

Projekt Vzdělávání pedagogů MŠ zaměřené na praktickou regionální polytechnickou výchovu, JAK FUNGUJE SVĚT (1. 7. 2014 – 30. 6. 2015)

Projekt Bezpečně a zdravě do života – rozvoj kompetencí v základním a středním vzdělávání (1. 9. 2014 – 31. 7. 2015), vytvoření rozsáhlé metodiky a sady pomůcek.

Vydání prvního čísla novin Poctivě vyrobené.

I. ročník soutěže o titul regionální výrobce podporující místní udržitelnou ekonomiku ve Zlínském kraji.

Regionální průzkum veřejného mínění spotřebitelů v oblasti místní udržitelné ekonomiky a potřebách regionálních výrobců (v rámci projektu Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji).

2015

Projekt 20 let ekologického zemědělství ve Zlínském kraji, Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic.

Osvětová akce Poctivá výroba a řemesla ve Zlíně.

První školní farmářský den v ZŠ Vsetín, Rokytnice.

Káva s Eimarem a Walfredem na Vsetíně, návštěva pěstitelů kávy z Mexika a Guatemaly v LÍSCĚ a fairtradových školách Rokytnice a Sychrov.

2016

Specializační studium školní koordinátor EVVO, Kurz I (2016–2017)

Vzdělávací kurz Praktická péče o zahradu společně s dětmi (2016–2017)

Park ROCHUS dokončil I. etapu Expozice lidové architektury.

2017

Mapování EVVO ve Zlínském kraji za rok 2016.

Oslava 10. narozenin LÍSKY.

Specializační studium školní koordinátor EVVO, Kurz II (2017–2018)

Prezentace EVVO pro nové vedení Zlínského kraje.

Projekt „Pomozte nám zachránit farmáře!“, zahájení spolupráce LÍSKY a Agrární komory Zlín.

Projekt Z farmy na náš stůl, aneb zdravě - hravě o původu a zpracování potravin, vytvoření výukového programu a sady pomůcek.

Realizace Farmářské stezky a festivalu řemesel na Dni Zlínského kraje.

Realizace tří školních farmářských dnů: ZŠ Vsetín, Rokytnice, ZŠ Vsetín, Sychrov a ZŠ Liptál.

3

Významné projekty a programy

Organizace a školy, s podporou veřejného i podnikatelského sektoru, grantů a fondů, připravují a realizují zajímavé programy a projekty k naplnění cílů EVVO. Je to pestrá paleta vzdělávacích a osvětových akcí pro malé i velké obyvatele regionu. Potvrzují, že semínka ekologické výchovy klíčí a rostou, přinášejí bohatou úrodu. Jsou také vyjádřením pospolitosti, propojení, nadšení, umu a neutuchající energie mnoha osobností, profesionálů i dobrovolníků, kterým se výchova a pobyt v přírodě, sdílení tradic a příkladů udržitelného života stala životním posláním.

Činnosti v rámci systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Zlínském kraji, spolufinancované Zlínským krajem

Aktivity v souladu s Krajskou koncepcí EVVO ZK pro období 2014–2022 a Akčním plánem Krajské koncepce EVVO ZK:

- Krajská konference o EVVO.
- Cena za přínos k rozvoji EVVO ve Zlínském kraji.
- Den pro přírodu a řemesla (krajský veletrh EVVO).
- Vzdělávací akce: lektori, šk. koordinátoři EVVO, pedagogové, pracovníci NNO. Specializační studium koordinátorů EVVO.
- Knihovna EVVO.
- Osvětové regionální kampaně.
- Poskytování informací, správa databází, monitorování a zveřejňování env. témat.

www.liska-evvo.cz

Modelové projekty Centra Veronica Hostětín

Vzdělávací a informační středisko Centrum Veronica působí v unikátním prostředí obce Hostětín. Obec je známá svými ekologickými projekty, které byly realizovány díky spolupráci obce s Centrem Veronica a Občanským sdružením Tradice Bílých Karpat.

Posláním Centra Veronica Hostětín je ukazovat na praktických příkladech, realizovaných modelových projektech a výsledcích jejich monitorování, že vztah k přírodě, místním zdrojům a tradicím spolu s ohleduplným hospodařením může chránit životní prostředí a globální klima, ekonomicky stabilizovat venkov a řešit nezaměstnanost i v poměrně odlehlých oblastech.

Centrum je součástí Ekologického institutu Veronica.

www.veronica.cz//veronica.cz/

Klimatická soutěž pro školy, CO2 liga

- V měřítku ČR neexistuje jiná podobně rozsáhlá školní soutěž s tematikou ochrany klimatu.
- Soutěž je celoroční, umožňuje dlouhodobou práci s žáky.
- Vede žáky k poznání cestou osobního prožitku.
- Cílem soutěže je žáky nejen vzdělávat, ale i to, aby získali vlastní zkušenost a povědomí o tom, co mohou sami změnit a jak mohou chránit životní prostředí u sebe doma, ve škole i v obci.

- Studenti mezi sebou i mezi spolužáky sdílí ekologické myšlenky a navzájem se inspirují.
- Každoročně se přihlásí na 60 škol. Soutěž má tedy již historii, která dokládá její kvalitu a zájem o ni.
- Klíma se mění a naše děti se s tím budou muset vyrovnávat. Je důležité je na to připravovat již nyní – a to právě činí CO2 liga. Zábavnou, tvořivou a zajímavou formou.

Pořadatel: Ekologický institut Veronica (osm ročníků)

Semínkovny ve Zlínském kraji

Iniciativa na podporu semenaření a sdílení osiva ze zahrádek, seminkovny.com

Základní škola Vsetín, Rokytnice

Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436,
755 01 Vsetín,
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz

Centrum Veronica Hostětín

Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86,
687 71 Hostětín,
www.hostetin.veronica.cz

Archeoskanzen Modrá – Velkomoravské sídliště středního Pomoraví

Nachází se v blízkém okolí Uherského Hradiště, Starého Města a Velehradu. Je významným subjektem názorně osvětlujícím jednu z nejvýznamnějších etap našich národních dějin. Skanzen žije každodenním životem, naučnými představeními, programy, pokusnými tavbami kovů, výrobou keramiky, zemědělskou výrobou i neustále prováděným archeologickým výzkumem.
www.archeoskanzen.cz

V sousedství je expozice Živá voda, která přibližuje návštěvníkům život ve vodě i kolem vody, vodní živočichy i rostliny řeky Moravy, přilehlých potoků i tůň, typické moravské biotopy s jejich charakteristickými bylinami a dřevinami (např. chřibské prameniště, venkovská bylinková zahrádka či moravský lužní les).

www.zivavodamodra.cz

KOVOZOO Staré Město – jediná kovová zoo v Evropě (21. 4. 2012).

Nachází se v zajímavém a netradičním prostředí zrekonstruovaného areálu bývalého cukrovaru ve Starém Městě u Uherského Hradiště. V současné době ji obývá více než 250 jedinečně propracovaných zvířat v životní velikosti vyrobených z kovového odpadu. Každé zvíře s sebou nese svůj vlastní příběh, který vznikl při jeho výrobě.

Cílem KOVOZOO je ukázat malým i velkým návštěvníkům, že i ze zdánlivě nepotřebného odpadu mohou vznikat věci, které jsou krásné, zajímavé i nadále užitečné.

Vize společnosti REC Group: „Být majákem ve světě recyklace a ekologické osvěty.“

www.kovozoo.cz

Sub-projekt „Cestou informací, vzdělávání a osvěty k lidem i k přírodě – regionální informační, vzdělávací a poradenské centrum LÍSKY pro EVVO ve Zlínském kraji“, 1. 4. 2012 – 31. 3. 2014

Cíl projektu:

Zkvalitnění programů a služeb v krajském systému EVVO ve Zlínském kraji prostřednictvím posílení organizační, personální a finanční kapacity LÍSKY, jako profesionálního a odborného partnera environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Zlínském kraji.

Hlavní výstupy projektu:

provoz a služby regionálního informačního místa pro EVVO, webové stránky www.liska-evvo.cz, elektronická rozesílka, regionální osvětové kampaně, vzdělávání pedagogů a lektorů EVVO, Ediční centrum oříšek, vizualizace LÍSKY.

Hlavní aktivity:

- poskytování informací o environmentálních tématech,
- environmentální vzdělávání s aspektem naplňování principů udržitelného rozvoje,
- stabilizace LÍSKY jako partnera pro EVVO ve Zlínském kraji – posílení organizační, personální a finanční kapacity organizace s důrazem na udržitelnost.

Podpořeno z Programu Švýcarsko-české spolupráce, Blokovaný grant – fond pro nestátní neziskové organizace.

Sub-projekt „POCTIVĚ VYROBENÉ – podpora udržitelné místní ekonomiky ve Zlínském kraji“, 1. 12. 2013 – 31. 3. 2015

Projekt na zvýšení spolupráce a povědomí při posilování místní ekonomiky na území Zlínského kraje. Aktivity projektu jsou zaměřeny na spolupráci s řemeslníky, drobnými výrobci a zemědělci.

Společně s nimi bychom chtěli dosáhnout zvýšení zájmu o regionální výrobky. Pomáháme místním výrobcům zlepšovat znalosti a dovednosti v oblasti udržitelného a „zeleného“ marketingu. Podporujeme jejich vzájemnou spolupráci a sdílení příkladů dobré praxe. Představujeme jejich výrobky obyvatelům i návštěvníkům našeho malebného regionu. Projekt tak naplňuje poslání LÍSKY, jako organizace, která vytváří v regionu síť pro spolupráci a výměnu zkušeností.

Hlavní aktivity:

- mapování potřeb výrobců na regionálním trhu, zájmu a poptávky veřejnosti po regionálních výrobcích,
- vytvoření platformy pro vzájemnou spolupráci v rámci udržitelné ekonomiky,
- ocenění a podpora regionálních výrobců podporujících místní udržitelnou ekonomiku,
- vytvoření marketingových plánů pro regionální výrobce,
- realizace propagační a osvětové kampaně.

Výstupy projektu:

- marketingový průzkum,
- 3 čísla novin Poctivě vyrobené,
- soutěž o titul Výrobce podporující místní udržitelnou ekonomiku,
- kurz marketingu pro výrobce, vytvoření marketingových plánů (FMK UTB Zlín),
- osvětová kampaň (200.000 osob).

Podpořeno z Programu Švýcarsko-české spolupráce, Blokovaný grant – fond pro nestátní neziskové organizace.

Projekt Jak učit POLY – rozvoj kompetencí pro polytechnické vzdělávání v mateřských školách, 1. 7. 2014 – 30. 6. 2015

Hlavním cílem projektu bylo podpořit profesní rozvoj učitelů, vedoucích a řídicích pracovníků mateřských škol v oblasti kurikulární reformy prostřednictvím dostupných, kvalitních a zajímavých vzdělávacích programů a stáží pro oblast polytechnického vzdělávání. Pro pedagogy mateřských škol máme 10 nových akreditovaných vzdělávacích programů, 7 metodických sad pomůcek (země, voda, vzduch, slunce, řemesla, zahrada a materiály), sborník 70 metodických listů (země, voda, vzduch, slunce, řemesla, zahrada a materiály), sborník tematických celků – příkladů dobré praxe z MŠ a deník ze stáží v 8 mateřských školách.

Projekt spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

Projekt Vzdělávání pedagogů MŠ zaměřené na praktickou regionální polytechnickou výchovu – JAK FUNGUJE SVĚT, červen 2014 – červen 2015

Cílem projektu byla podpora profesního rozvoje pedagogů mateřských škol v oblasti praktické regionálně zaměřené polytechnické výchovy rozšířením nabídky akreditovaných kurzů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a vytvořením lektorského kurzu s možností expanze polytechnicky orientovaných programů do dalších mateřských škol. Příjemcem projektu byla Lipka Brno.

Projekt spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky

Projekt Bezpečně a zdravě do života – rozvoj kompetencí v základním a středním vzdělávání, 1. 9. 2014 – 31. 7. 2015

V projektu jsme vytvořili akreditované vzdělávací programy, workshopy, pomůcky a poskytli metodickou podporu pro rozvoj vzdělávání v oblastech dopravní výchova a zdravý životní styl v návaznosti na cíle RVP ZV, RVP GV a RVP SOV. Vše s cílem zvýšit porozumění obsahu a pojetí dopravní výchovy a vzdělávání k zdravému životnímu stylu, posílit klíčové kompetence žáků, profesní kompetence pedagogů a dalších

pracovníků, zlepšit podmínky k využívání moderních metod a pomůcek i motivovat k dalšímu vzdělávání a spolupráci. LÍSKA zajistila jednu z pěti klíčových aktivit: Zdravá a bezpečná škola. Pro účastníky jsme vytvořili sady pomůcek a metodických textů. Příjemcem projektu bylo Středisko volného času Klubko Staré Město, p.o. *Projekt spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.*

Cílem projektu je podpořit pozitivní vnímání zemědělství s dopadem na vyšší zájem žáků o studium zemědělských oborů a zaměstnání v zemědělství a navazujících oborech, včetně ekologického zemědělství.

Projekt navazuje na pilotní projekt realizovaný Agrární komorou Zlín v roce 2017 pod názvem „Pomozte nám zachránit farmáře!“, využívá jeho výstupy a prostřednictvím nových aktivit usiluje o řešení klíčového tématu, tedy nízkého počtu studentů v zemědělských oborech a následného uplatnění v praxi.

Dílčí cíle projektu:

- šíření informací a osvěta cílových skupin o významu a klíčových tématech zemědělství, včetně ekologického, o jeho vývoji, tradicích a moderních trendech,
- zvýšení informovanosti žáků a rodičů, veřejnosti o studijních oborech zaměřených na zemědělství a potravinářství,
- propagace environmentálně šetrného zemědělského hospodaření,
- propagace a osvěta bezpečnosti potravin a zdravé výživy,
- propagace biopotravin,
- propagace regionální výroby a řemesel, návrat k identitě a zachování tradic.

Pro naplnění hlavního i dílčích cílů projektu je připraveno 7 klíčových aktivit. Hlavní cílovou skupinou jsou žáci základních škol a jejich rodiče, část aktivit je určena dětem mateřských škol. V rámci osvětové kampaně bude oslovena i veřejnost. Při realizaci klíčových aktivit je pozornost věnována zemědělským a potravinářským podnikatelům, kteří zprostředkují žákům reálné zážitky v reálném prostředí farem a podniků.

1. Vzdělávací a osvětové programy pro děti a žáky MŠ, ZŠ ke zvýšení pozitivního vnímání zemědělství a zdravé výživy s aspektem na environmentálně šetrné zemědělské hospodaření a spotřebu.
2. Příprava a vzdělávání lektorů vzdělávacích a osvětových programů pro žáky ZŠ.
3. Osvětová kampaň pro veřejnost pro zvýšení povědomí o zemědělství, regionálních produktech a environmentálně šetrném zemědělském hospodaření i spotřebě.
4. Prezentace aktivit projektu na vzdělávacích a osvětových akcích v krajích, včetně akcí partnerů.
5. Tvorba osvětových a informačních nástrojů pro děti, mládež a veřejnost pro zvýšení povědomí o zemědělství, regionálních produktech a env. šetrném zemědělském hospodaření i spotřebě.
6. Evaluace dopadu osvětových a vzdělávacích aktivit na zvýšení zájmu žáků o zemědělské obory a zaměstnání v oboru.
7. Síťování, výměna zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe ve Zlínském, Jihomoravském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji.

Nositel projektu: Agrární komora Zlín

Spolupráce na projektu: LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz

Hrazeno v rámci projektu MZe č. 56/2018

4

Udělování Ceny za přínos k rozvoji EVVO ve Zlínském kraji

Cena je udělována od roku 2001. Získat ji mohou lidé i organizace působící v oblasti EVVO – ředitelé školy či školského zařízení, manažeři neziskových organizací, školní koordinátoři EVVO, pedagogové a lektori, žáci a studenti, komunální politici či pracovníci veřejné správy, podnikatelé, školy a školská zařízení, neziskové organizace, aktivity a projekty. Desítku kategorií doplňuje objev roku. Návrhy na nominace mohou podávat jednotlivci i organizace. Nejdůležitějšími kritérii při rozhodování o udělení ceny je významný a prokazatelný dopad na dění v místě či regionu, viditelný rozvoj organizace, projektů a programů, jedinečnost a inspirativnost. Nominace jsou zveřejněny a ceny slavnostně předány na Krajské konferenci o EVVO.

DRŽITELÉ HLAVNÍ CENY – OSOBNOST EVVO VE ZLÍNSKÉM KRAJI:

2001

Mgr. Marie Krestová
ZŠ Videčská Rožnov p. R.
školní koordinátorka EVVO

2002

Mgr. Vlasta Ondrová
Centrum ekologické výchovy
Pantoflíček při ZŠ a ZUŠ Dolní
Němčí

2003

Mgr. Miroslav Janík
ZO ČSOP KOSENKA Valašské
Klobouky

2004

Mgr. Ing. Jarmila Minaříková
- **Gabrielová**, Krajský úřad
Zlínského kraje – SPŠ strojnická
Vsetín

2005

Milan Orálek
Ochránci přírody Valašské
Meziříčí

2006

Eva Sábliková
Dětský domov Smolína

2007

Pavlína Kolínková
ZO ČSOP KOSENKA Valašské
Klobouky – Městský úřad
Valašské Klobouky

2008

Mgr. Ing. Jana Tesařová
ZO ČSOP Veronica, Centrum
Veronica Hostětín

2009

Mgr. Marie Kordulová
ZŠ Osvětimany – Líška – o.s. pro
EVVO ve ZK

2010

RNDr. Jarmila Dupejová
odbor životního prostředí
a zemědělství Krajského úřadu
Zlínského kraje

2011

Mgr. Milena Kovaříková
členka Rady Zlínského kraje pro
zemědělství, životní prostředí
a rozvoj venkova

2012

Mgr. Marie Kordulová
LÍSKA, z.s.

2013

PhDr. Jaroslava Ševčíková
ZŠ Vsetín, Sychrov 97

2014

Marie Petřů, DiS.
VIS Bílé Karpaty, o.p.s,
Veselí N. M.

2015

Bc. Petra Handlová-Kraváčková,
Středisko volného času KLUBKO
Staré Město, p.o.

2016

Mgr. Lenka Pavelčíková
Dům dětí a mládeže Uherské
Hradiště, Přírodovědné centrum
Trnka

2017

Mgr. Monika Havlásková
Středisko volného času KLUBKO
Staré Město, p.o.

2016

Mgr. Miroslav Janík

předseda ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky,
vedoucí pozemkového spolku a ekologické
poradny KOSENKA

Střípky ze životaběhu

Mé kořeny jsou na Valašsku, rodiče pocházejí z Velkých Karlovic a Horní Bečvy. Co jsem tam prožil a naučil se v dětství a mládí, mne trvale a stále víc utvrzuje v tom, čím dále žiji a jak velký význam přikládám přírodě a životnímu prostředí v životě člověka vůbec. Po vysokoškolském studiu na Pedagogické fakultě v Ostravě jsem pracoval ve funkci vychovatele a učitele odborných předmětů na Středním odborném učilišti zemědělském ve Valašských Kloboukách, dále také ve funkci vedoucího oddělení přírodovědy a estetiky Domu dětí a mládeže Valašské Klobouky. Významným obdobím pro mou orientaci byla trvalá aktivní účast v trampskému hnutí, z něhož později vyrostla i naše ochránářská organizace ve Valašských Kloboukách. Už tehdy jsem usiloval všemi svými schopnostmi vtahovat děti a mládež i své přátele k práci pro ochranu přírody a pro životní prostředí.

V letech 1975 až 1980 jsem byl členem a předsedou Základní skupiny TISu – Svazu pro ochranu přírody a krajiny ve Valašských Kloboukách. Škoda, že tehdejší politika tuto organizaci donutila k ukončení činnosti. A tak jsme založili a od roku 1980 jsem se stal i předsedou ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky.

Po revoluci či převratu v roce 1989 jsem byl dva roky odborným pracovníkem pro ekologickou výchovu při správě CHKO Bílé Karpaty. Ale brzy bylo zřejmé, že je potřeba pracovat přímo pro občanskou společnost a dali jsme dohromady profesionální pracoviště ZO ČSOP ve Valašských Kloboukách. Rekonstruovali jsme památkovou valašskou dřevěnici a postupně vybudovali základnu pro všestrannou činnost ČSOP. Od roku 1993 jsem zde i vedoucím ekologické poradny. Jsem také vedoucím Pozemkového spolku KOSENKA pro přírodu, krajinu a památky Valašskokloboucka.

Mám radost z toho, co se nám v ochraně přírody a památek, v environmentální výchově a vzdělávání a pro udržitelný regionální rozvoj i na národní úrovni podařilo udělat. Naše tradiční péče o chráněná území Bílých Karpat s třicetiletou historií sečení kosou, Valašské mikulášské jarmeky ve Valašských Kloboukách, účast na vzniku Sítě ekologických poraden STEP a desetiletá praxe v environmentálním poradenství, účast na vzniku a rozvoji pozemkových spolků, vznik první nestátní lesní rezervace Ščúrnicka s podporou veřejnosti a dárců, spojení rezervací Javorůvky a přírodní památky Dobšena vytvořením lesní rezervace Stráž, řada výchovných a vzdělávacích akcí, např. Ekologická olympiáda středoškoláků. Všechny tyto aktivity mají nejen ve Zlínském kraji zvuk a řada z nich i na národní úrovni jsou trvalými hodnotami, trvalými vklady do budoucnosti člověka v přírodě i přírody v člověku.

Mgr. Marie Kordulová

LÍSKA, z.s.

Pedagogickou činnost začala v roce 1972 jako učitelka na ZŠ v Boršicích u Buchlovic, od roku 1978 působila jako učitelka na ZŠ v Osvětimanech. V letech 1990–2006 zde pracovala jako ředitelka.

Od roku 2007 je členkou LÍSKY, kde působí jako metodik vzdělávacích programů a lektorka, zejména pro školní koordinátory EVVO.

Hlavními tématy jsou školní přírodní zahrada, plánování a realizace environmentální výchovy, zpracování školního programu, kompetence koordinátora EVVO, pedagogické kompetence, začlenění průřezového tématu EVVO do školních vzdělávacích programů, didaktické hry s přírodovědným zaměřením.

Působí i jako lektorka Národního institutu pro další vzdělávání, externí lektorka a konzultantka pro další střediska ekologické výchovy a školy.

V roce 2003 obdržela ocenění Zlínského kraje za vynikající pedagogickou činnost, v roce 2004 zvláštní ocenění Spolku pro obnovu venkova při MPMR za inspirativní příklady spolupráce školy s obcí. V roce 2009 získala Cenu EVVO pro osobnost ve Zlínském kraji, roce 2015 získala zvláštní cenu za celoživotní přínos k rozvoji environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Zlínském kraji, mimo jiné práci v projektu „Jak učit POLY – rozvoj kompetencí pro polytechnické vzdělávání v mateřských školách“.

Je autorkou a spoluautorkou: Učíme se v zahradě.
/ Praktická péče o školní zahradu společně s žáky.
/ Metodických listů Příroda ve škole – společně

do přírody, Jak učit POLY, Zdravá a bezpečná škola a dalších více než 50 metodických listů pro školy.

Marie Kordulová je obětavým dobrovolníkem v našem lískovém týmu. Skromnou a jedinečnou ženou a kamarádkou. Její klidný, vyrovnaný a pokorný postoj v pracovním i osobním životě je pro nás příkladem. Je ochotná pomoci za všech okolností, nezištně a obětavě. Umí naslouchat, má skvělý smysl pro humor a její usměvavá a milá tvář je pro nás živou vodou. Je osobností s velkým srdcem na pravém místě.

Mgr. Vlasta Ondrová

ZO ČSOP Pantoflíček Dolní Němčí

Pracovala jako učitelka a desítky let i jako vedoucí Centra ekologické výchovy Pantoflíček při Základní škole v Dolním Němčí. Je zakladatelkou a předsedkyní Základní organizace ČSOP Pantoflíček. Nejen, že pěstovala u dětí lásku k rodnému jazyku, ale rovněž i lásku k přírodě. Díky ní bylo zachráněno nespočet vzácných rostlin Bílých Karpat i lokalit. Je obdivuhodné, s jakou energií, láskou a důkladností do dnešních dnů vede žáky i dospělé k tomu, aby si vytvořili uvědomělý vztah k přírodě a zapojili se do ochrany životního prostředí. Stále aktivně působí ve svém regionu, stará se o několik významných lokalit, je lektorem a průvodcem v krajině Bílých Karpat. Je autorkou nádherných fotografií i odborných článků.

Její zásluhou byla v roce 2007 zachráněna lokalita o rozloze půl hektaru – mokřad s nejbohatším výskytem orchideje prstnatce plet'ového.

V roce 2012 v celostátní anketě Stromu roku bodovala díky jejímu úsilí a propagaci hruška v Horním poli u Slavkova, kterou dříve s místními ochranáři zachránili před jistou likvidací.

V roce 2002 získala Cenu EVO pro osobnost.
V roce 1999 titul Učitel roku.

Při převzetí ocenění řekla: „Každý kantor ve svém povolání zažije mnoho příjemných a bohužel i nepříjemných věcí. Ocenění je jedna ze satisfakcí, důkaz toho, že lidé si jeho práce váží. A jak se stát Učitelem roku? Návod nemám. Jsem však toho názoru, že u nás na škole v Dolním Němčí by se Učitelem roku mohl stát skoro každý kantor. Na škole je dobrá úroveň a za učiteli jde vidět kus práce. Já se snažím dát dětem o kousíček víc než předepisují osnovy, než je nutné, než je základní norma. Snažím se je učit lásce k přírodě a k ekologické výchově...“

Je nádherná a motivující pro každého z nás mít takovou osobnost, jakou je Vlasta Ondrová v našem kraji.

